

ECOLOGIE

RAPPORTAGE

aanvullend ecologisch onderzoek

Kerklaan

Kortenhoef

Rapport aanvullend ecologisch onderzoek

Kerklaan, Kortenhoef

Opdrachtgever	PartnersRO Ceresstraat 13 4811 CA Breda
Rapportnummer	9812.008
Versienummer	D1
Status	Definitief
Datum	27 maart 2023
Opsteller ¹	De heer E.A. Tiemersma, BSc
Kwaliteitscontrole	De heer V.R. Jeronimus, BSc

¹ AVG

In onze rapportages wordt niet gewerkt met handtekeningen en/of parafen. Conform protocol en eisen uit het kwaliteitssysteem wordt het rapport aantoonbaar vrijgegeven. In het kader van de AVG dient, voorafgaand aan publicatie of bij uitlevering aan derden, bijlagen met kadastrale uittreksels en namen van opdrachtgevers verwijderd dan wel zwart gelakt te worden.

KWALITEITSZORG

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

CERTIFICERING

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001. Daarnaast staat veilig werken bij Econsultancy voorop en zijn we gecertificeerd voor VCA*.

BETROUWBAARHEID

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

Al onze rapportages worden opgesteld conform de 'Handleiding omgaan met AVG in bodemonderzoeken' opgesteld door de VKB (29 juni 2022). Hiermee voldoet de rapportage aan de eisen die de wet en NEN normen ons stellen en wordt tevens voldaan aan de AVG.

GELDIGHEID ONDERZOEK

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING.....	2
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
2.2	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	3
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	4
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	5
5.1	Huismus en gierzwaluw.....	5
5.2	Vleermuizen	5
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING.....	6
6.1	Huismus en gierzwaluw.....	6
6.2	Vleermuizen	6
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	7

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van PartnersRO opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Kerklaan te Kortenhoef.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van sloop en nieuwbouw op de onderzoekslocatie.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in juni 2021 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 9812.004, D2, d.d. 10 september 2021).

Econsultancy is lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 2.500 \text{ m}^2$) ligt aan de Kerklaan te Kortenhoef. In figuur 2.1 is de onderzoekslocatie weergegeven.

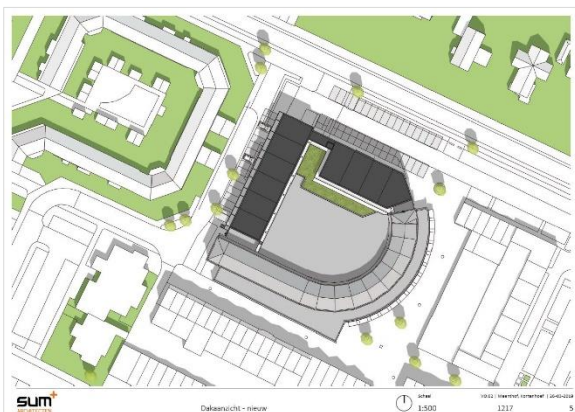
Figuur 2.1 Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie is bebouwd met een winkelpand waarin een supermarkt en kringloop zijn gevestigd. Het gebouw bestaat deels uit één bouwlaag en deels uit twee bouwlagen en beschikt over een plat dak. Het grootste gedeelte van het pand is opgetrokken uit steen, een deel aan de westzijde van het plangebied heeft stalen golfplaten als gevel bekleding. Het onbebouwde deel van het plangebied bestaat voornamelijk uit parkeergelegenheid en groen in de vorm van enkele bomen en een haag.

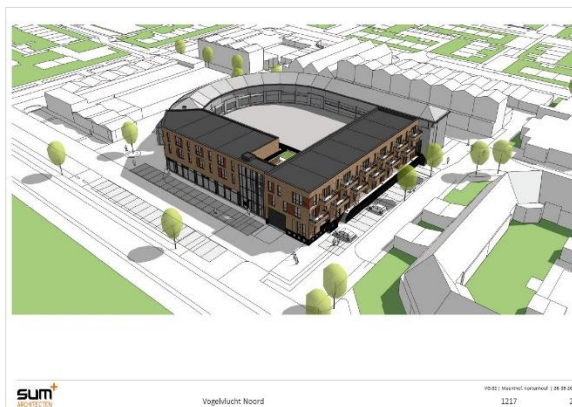
De onderzoekslocatie maakt onderdeel uit van een winkelcentrum met woongelegheden. Ten noorden van de onderzoekslocatie ligt de Kerklaan. De directe omgeving van de onderzoekslocatie betreft woonwijk.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens het gedeelte van de bebouwing waar de kringloop gevestigd is te slopen, ten behoeve van de uitbreiding van de supermarkt en realisatie van bovenwoningen. Voor de realisatie van de uitbreiding zal een deel van het groen ten westen van de onderzoekslocatie verwijderd worden en de parkeerplaatsen worden verplaatst richting het westen. In figuur 2.2 is een impressie weergegeven van het bovenaanzicht van de toekomstige situatie op de onderzoekslocatie. In figuur 2.3 is een sfeerimpressie gegeven met zij aanzicht.

Figuur 2.2 Sfeerimpressie bovenaanzicht toekomstige situatie (Sum Architecten, 2021).

Figuur 2.3 Sfeerimpressie zij aanzicht toekomstige situatie (Sum Architecten, 2021).

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er op sommige punten meer informatie is benodigd:

Om vast te stellen of er broedgevallen van de huismus of gierzwaluw op de onderzoekslocatie aanwezig zijn dient een nadere (camera)inspectie uitgevoerd te worden aan de ventilatieroosters aan de westzijde, op aanwezigheid van nestmateriaal. Aan de hand daarvan kan besloten worden of naderonderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De bebouwing is in principe geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Deze zijn beschermd volgens de Wet natuurbescherming. Er dient vervolgonderzoek uitgevoerd worden om aanwezigheid te kunnen uitsluiten en de mogelijke functie van het gebouw in kaart te brengen. Dit bestaat uit totaal vijf veldbezoeken die uitgevoerd worden in het voorjaar en de zomer voor de functies zomer- en kraamverblijfplaats en in het najaar voor de functie paarverblijfplaats. Deze onderzoeken dienen uitgevoerd te worden conform het protocol voor vleermuisonderzoek (Netwerk Groene Bureaus, 2021).

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Met behulp van een endoscoop is vóór aanvang van het broedseizoen (1 april) de ventilatiegaten op de onderzoekslocatie geïnspecteerd op aanwezigheid van nestmateriaal en gebruiksporen van de **huismus** dan wel **gierzwaluw**.

Voor het onderzoek naar **vleermuizen** is in de periode half april tot oktober in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren en/of ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie januari 2021), dat is opgesteld door het vleermuisvakbeeraad van het Netwerk Groene Bureaus. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/baltsplaats voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, meervleermuis en laatvlieger. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken, is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functies noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

Het totaal aantal voorgestelde veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van twee waarnemers per veldronde. Verwacht wordt dat met vijf bezoeken omtrent deze soortgroep voldoende zekerheid is verkregen over de functie van de onderzoekslocatie.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soorten) en waarbij het sonogram uitsluitsel kan geven. Hierbij is gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

Tabel 4.1 bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel 4.1 Onderzoeksinspanning per soortgroep.

		februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september
vleermuizen	tijdstip	-	2 x avond & 1 x ochtend					-	2 x avond
	datum		16 mei, 8 juni & 5 juli 2022						16 aug & 8 sep 2023
	functie		Zomer-/kraamverblijf						paar/baltsverblijf

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 13 °C. De windsnelheid lag beneden de 2 Bft. en er was geen sprake van neerslag.

Tabel 4.2 Omstandigheden aanvullende onderzoeken vleermuizen.

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
16 mei 2022	21:28 - 23:43	19 °C	Helder, droog, 2 Bft.
21 juni 2022	22:02 - 00:17	15 °C	Onbewolkt, droog, 2 Bft.
8 juli 2022	02:23 - 05:23	13 °C	Half bewolkt, droog, 2 Bft.
16 augustus 2022	20:59 - 23:59	18 °C	Onbewolkt, droog, 1 Bft.
8 september 2022	20:07 - 23:07	17 °C	Bewolkt, droog, 2 Bft.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Huismus en gierzwaluw

Op 3 maart 2022 is de ventilatieopeningen met behulp van een endoscoop geïnspecteerd op de geschiktheid als nestlocatie voor de huismus en gierzwaluw. Tevens is gelet op de aanwezigheid van nestmateriaal. Uit de inspectie is gebleken dat er geen nestmateriaal aanwezig was. Daarnaast is de ruimte achter het ventilatie-rooster maar enkele centimeters en ongeschikt als nestlocatie voor beide soorten. Gezien de bovenstaande bevindingen kan geconcludeerd worden dat de onderzoekslocatie ongeschikt is als nestlocatie voor de huismus en gierzwaluw.

5.2 Vleermuizen

In het voorjaar en de zomer van 2022 is door middel van drie veldbezoeken onderzocht of de bebouwing een functie heeft als zomer- of kraamverblijfplaats voor vleermuizen. Er zijn tijdens meerdere veldbezoeken langsvliegende gewone dwergvleermuizen en laatvliegers rond de onderzoekslocatie waargenomen. De waarnemingen werden voornamelijk langs de Kerklaan gedaan. Gedurende géén van de onderzoeken zijn in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen, wat er op duidt dat er geen zomer- of kraamverblijfplaatsen van vleermuizen in de bebouwing op de onderzoekslocatie aanwezig zijn.

In het najaar van 2022 is door middel van twee veldbezoeken onderzocht of de onderzoekslocatie gebruikt wordt als paar- of baltsverblijf voor vleermuizen. Hierbij is, naast uitvliegende vleermuizen, met name gelet op baltsgedrag van gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen die hun territorium afbakenen en doormiddel van het produceren van sociale geluiden vrouwtjes naar hun verblijfplaatsen proberen te lokken om te paren. Wederom werden enkele passerende gewone dwergvleermuizen en laatvliegers waargenomen langs de Kerklaan. Gedurende de onderzoeken zijn geen baltsende vleermuizen op de onderzoekslocatie waargenomen. Geconcludeerd kan worden dat de bebouwing op de onderzoekslocatie niet in gebruik is als paarverblijfplaats door vleermuizen.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Huismus en gierzwaluw

De huismus en gierzwaluw vallen onder het beschermingsregime van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden de voortplantings- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen en de nesten mogen niet worden weggenomen (lid 2).

Omdat de onderzoekslocatie geen beschermde functie heeft voor de huismus en gierzwaluw is er geen sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soorten als gevolg van de werkzaamheden. De werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden zonder verdere maatregelen te treffen ten aanzien van de huismus en gierzwaluw.

6.2 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Wet natuurbescherming ondergebracht in artikel 3.5. De verboden handelingen die van toepassing zijn op de vleermuizen betreffen het opzettelijk verstoren, doden of vangen van de dieren en het beschadigen of vernielen van de rust- en voortplantingsplaatsen (lid 1).

Uit het verrichte veldonderzoek naar vleermuizen bleek dat er geen beschermde functies op de planlocatie aanwezig zijn. De voorgenomen werkzaamheden zullen daarom niet leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van vleermuizen. Er zijn geen maatregelen noodzakelijk gedurende de werkzaamheden ten aanzien van vleermuizen.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van PartnersRO een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Kerklaan te Kortenhoef.

Het aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd in het kader van de sloop en nieuwbouw op de onderzoekslocatie.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens het gedeelte van de bebouwing waar de kringloop gevestigd is te slopen, ten behoeve van de uitbreiding van de supermarkt en realisatie van bovenwoningen. Voor de realisatie van de uitbreiding zal een deel van het groen ten westen van de onderzoekslocatie verwijderd worden en de parkeerplaatsen worden verplaatst richting het westen.

Functie onderzoekslocatie voor beschermde soorten

Uit het verrichte onderzoek naar de huismus, gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen is gebleken dat er geen beschermde functies voor deze soorten aanwezig zijn op de onderzoekslocatie.

Conclusie

Gezien het ontbreken van beschermde functies voor de huismus, gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen op de onderzoekslocatie, kan gesteld worden dat er geen aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn en dat er geen sprake is van een overtreding op de Wet natuurbescherming omtrent deze soorten.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 augustus.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrend beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.